

מדינת ישראל
משרד החינוך
מנהל כא"ב תיאום ובקרה
האגף לחינוך מבוגרים

רמת הבחינה : גמר
מועד הבחינה : חורף תשע"ג 2013
היקף הבחינה : יחידת לימוד אחת
מספר השאלון : 993101

תיכונות
ככה עולים כיתה בחיים

הבנת הנקרא והבעה

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה : שעתיים וחצי
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה :
פרק ראשון : משימות ב"מכל"ית"
פרק שני : משימות בהבעה בכתב
80 נקודות -
20 נקודות -
סה"כ = 100 נקודות

- ג. כתבו את תשובותיכם בגוף הבחינה במקומות המיועדים לכך.
ד. כתבו בכתב ברור, ציינו סימני פיסוק. קראו את תשובותיכם ותקנו את הדרוש תיקון.
ה. אין להשתמש בחומר עזר.

פרטי מרכז ההשכלה : שם המוסד : _____ שם היישוב : _____ שם מרכז הבחינה : _____	ו. מלאו את הפרטים הבאים : מספר נבחן : _____ שם נבחן : _____ שם משפחה פרטי מס' ת"ז : <input type="text"/>
הדבק מדבקת שאלון	הדבק מדבקת נבחן

בהצלחה !

שם המעריך : _____ ציון הבחינה : _____
--

רפואה משלימה ללא ביקורת/רוני לינדר-גנץ

המדען הידוע ד"ר סיימון סינג, הכריז מלחמה על התעשייה של הרפואה המשלימה. בספרו הוא טוען יחד עם פרופסור אדזארד ארנסט שהרפואה המשלימה פועלת בלי בסיס מדעי. אז למה כולם נוהרים לשם?

1. רפואה משלימה או רפואה אלטרנטיבית (בשמה הלועזי) היא שם כוללני לטיפולים רבים ושונים זה מזה. שיטת הריפוי באמצעות דיקור במחטים (אקופונקטורה) למשל, הגיעה אלינו מהרפואה הסינית בת אלפי השנים. שיטת ההומיאופתיה הנפוצה היום, היא ריפוי בעזרת תרופות מהטבע, התפתחה לפני מאות שנים באירופה. המשותף לשיטות אלה שהן פועלות מחוץ לתחומי הרפואה המקובלת (הקונבנציונאלית).
2. לפני מספר שנים נתקל ד"ר סינג, מדען בתחום הפיסיקה הגרעינית, בכתבה מעניינת בטלוויזיה הבריטית. בכתבה הראו אישה סינית שעוברת ניתוח לב פתוח בלי הרדמה. כתחליף להרדמה השתמשו בדיקור במחטים בלבד. האישה הייתה בהכרה מלאה. משהו לא נראה לו הגיוני והוא החל מיד בבירור משלו. התברר שהייתה כאן אחיזת עיניים: מלבד הדיקור השתמשו המנתחים גם בשלושה סוגים שונים של משככי כאבים חזקים מאוד המקובלים ברפואה הקונבנציונאלית.
3. בעקבות האירוע הזה ובעקבות ארועים נוספים שבדק החליט ד"ר סינג, להירתם לניפוץ המיתוסים הקשורים לרפואה המשלימה. הוא ידע שזה יהיה קשה מאוד. כדי לתקוף את הרפואה המשלימה הוא היה צריך הוכחות חותכות, שיהיה קשה להפריך אותן.
4. ד"ר סינג נעזר בפרופסור אדזארד ארנסט, הפרופסור הראשון בעולם לרפואה משלימה. פרופסור ארנסט הקדיש שנים ארוכות למחקרים של שיטות טיפול משלימות. תוצאת המפגש בין השניים הייתה ספר שבוחן ביסודיות, ממש ב"סכין מנתחים" את השיטות הפופולאריות ביותר של הטיפול המשלים: דיקור, הומיאופטיה ועוד.

5. הספר, שתורגם לשפות רבות נהפך במהרה לרב מכר, עורר בעולם סערה גדולה כי הוא מגיע למסקנה עגומה: אין הוכחות ליעילותן של רוב השיטות של הרפואה המשלימה, וכמה משיטות אלה אף עלולות לגרום נזק. צמד המדענים מדגישים שהם לא נגד רפואה משלימה אלא בעד רפואה שאפשר להוכיח אותה בדרך מדעית. טענתם המרכזית היא גם שלא כל מה שטבעי הוא טוב (רעידות אדמה או ארס נחשים, למשל), ולא כל מעשה ידי אדם הוא רע (תרופות כימיות, משקפיים וחיסונים נגד מחלות, למשל).

6. ארנסט וסינג אף מחדדים את התנגדותם לרפואה המשלימה: חברת תרופות שפיתחה תרופה נגד סרטן, לדוגמא, חייבת לקבל אישור לשימוש בה. לשם כך היא נדרשת תמיד להוכיח את יעילותה בשורה של מחקרים. הרפואה המשלימה אינה נדרשת לכך. ברפואה הקונבנציונאלית – הרגילה, יש לא מעט בעיות, אבל היא ביקורתית ביותר כלפי עצמה. והראיה לכך: קיימים מקרים רבים בהם תרופות שנחשבות בטוחות ויעילות יורדות מהמדף, לאחר שהתברר שיש בהן סיכונים. זה קורה מפני שהמחקר ברפואה הקונבנציונאלית נמשך כל הזמן, הן מבחינת יעילות התרופות והן מבחינת הנזקים שהן עלולות לגרום. מן הראוי לראות מידה דומה של ביקורת עצמית גם אצל המרפאים המשלימים. אבל הם כמעט אף פעם לא עושים זאת.

7. וכאן נשאלת השאלה: אם הרפואה המשלימה כל כך בעייתית כיצד יש לה כל כך הרבה חסידים ברחבי העולם? ייתכן שהדבר נובע מאכזבה של אנשים מהרפואה הקונבנציונאלית. לפני כשני עשורים המדע הבטיח שמחלות רבות ייעלמו, אבל ציפיה זו התבדתה, והמאוכזבים חיפשו אלטרנטיבה ופנו לחכמה עתיקה.

8. שאלה נוספת עולה אף היא: אם הרפואה המשלימה אינה יעילה ולעיתים מזיקה, כפי שטוענים חוקריה, מדוע חברות ביטוח, אוניברסיטאות וממשלות מאמצות אותה בחום, ואף מממנות את הטיפולים שלה? התשובה ברורה: כולם עושים את זה בשביל כסף. זה מה שהציבור רוצה וכל הגופים האלה מתחרים ביניהם לספק לו את מבוקשו. הרפואה המשלימה הפכה כבר מזמן לתעשייה משגשגת שמגלגלת מיליארדי דולארים, וכולם רוצים להרוויח ממנה.

©

כל הזכויות שמורות לעיתון "הארץ" בע"מ.

עפ"י "הארץ" (מרקר-וויק)

28 באוקטובר 2010

פרק ראשון – משימות ב"מכל"ת" (80 נקודות)
קראו את הטקסט המצורף, עיינו בכל השאלות, ורק אחר כך ענו עליהן.
הקפידו לענות על מספר השאלות הנדרש .

תוכן (20 נקודות)

ענו בלשונכם על חמש השאלות 1-5 . לכל תשובה-4 נקודות.

1. כתבו את שמם של שני טיפולים משלימים המצויינים בטקסט. ציינו את מוצאם.

2. בפסקה 2 כתוב: "משהו לא נראה לו הגיוני והוא החל מיד בבירור משלו"

א. מה לא היה הגיוני בעיני ד"ר סינג ? _____

ב. מה הוא מצא בבדיקה שלו? _____

3. ציינו שתי טענות נגד הרפואה המשלימה שעולות מספרם של ד"ר סינג ושל פרופ' ארנסט.

א. _____

ב. _____

4. השוו (לפי פסקה 6) בין רפואה משלימה לבין רפואה מקובלת.

5. ציינו שתי סיבות בגללן רפואה המשלימה מצליחה כל כך.

א. _____

ב. _____

6. לשון (22 נקודות)

מתוך המילים ומתוך צירופי המילים שלפניך בחר בחמישה, והסבר אותם, או שבץ כל אחד מהם במשפט משלך. ההסבר או המשפט צריך להוכיח, שהבנת את משמעות המילה או צרוף המילים בתוך הטקסט.

מותר לשנות את המילים מלשון זכר ללשון נקבה ולהפך, ומלשון יחיד ללשון רבים ולהפך. מותר גם לשנות את נטיית הפעלים ואת זמנם. אין להפוך פועל לשם ולהפך. אם תכתוב על יותר מחמש מילים. תיבדקנה רק חמש המילים הראשונות.

(כל משפט – 3 נקודות. סה"כ 15 נקודות)

א. נוהרים (כותרת המשנה)

ב. משככי כאבים (פסקה 2)

ג. אחיזת עיניים (פסקה 2)

ד. להפריך (פסקה 3)

ה. הוכחות חותכות (פסקה 3)

ו. עגומה (פסקה 5)

ז. רב מכר (פסקה 5)

ח. התבדתה (פסקה 7)

7. א. בפסקה 6 כתוב: "יש... הרבה ביקורתיות. והראיה לכך..."

פירוש המילה "ראיה" הוא:

(2 נקודות)

(הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה)

א. הוכחה

ב. הבטחה

ג. הפרעה

ב. בפסקה 8 כתוב: "הפכה.. לתעשייה משגשגת..."

פירוש המילה "משגשגת" כאן:

(2 נקודות)

(הקיפו בעיגול את התשובה הנכונה)

א. משוגעת

ב. מצליחה

ג. משעשעת

(3 נקודות)

8. מה תפקיד המרכאות בצרוף ב"סכין מנתחים" בפסקה 4 ?

כוונה (20 נקודות)

ענה על חמש השאלות 9-13. לכל תשובה 4 נקודות.

9. מהי מטרת הטקסט ?

10. בפסקה 3 כתוב: "כדי לתקוף אותה הוא היה צריך הוכחות..."

למה הכוונה במילה לתקוף ?

11. בפסקה 6 כתוב: "קיימים מקרים... בהם תרופות... בטוחות יורדות מהמדף, לאחר שהתברר שיש

בהן סיכונים" למה הכוונה ב"יורדות מהמדף"?

12. בפסקה 7 כתוב: "יש לה כל כך הרבה חסידים ברחבי העולם..."
למה הכוונה במילה: "חסידים"?

13. בפסקה 8 כתוב: "...חברות ביטוח, אוניברסיטאות וממשלות מאמצות אותה בחום..."
למה הכוונה ב"מאמצות אותה בחום"?

מבנה (18 נקודות)

ענה על חמש השאלות 14-18.

14. למי או למה מכוונים הרימוזים הבאים?
(כל רימוז - נקודה אחת).

א. "הוא ידע שזה יהיה קשה..." (פסקה 3)

ב. "...וכמה משיטות אלה... עלולות לגרום נזק". (פסקה 5)

ג. "זה קורה מפני שהמחקר... נמשך כל הזמן." (פסקה 6)

ד. "...ציפיה זו התבדתה..." (פסקה 7)

15. א. מה סוג הקשר בין פסקה 2 לפסקה 3?
(2 נקודות)

ב. הוכיחו: _____ (1 נקודות)

16. מה התפקיד של כותרת המשנה?
(3 נקודות)

17. מהו הנושא המשותף לפסקות 4 ו- 5?
(4 נקודות)

18. כתבו כותרת מידע משלכם לטקסט כולו.
(4 נקודות)

פרק שני – משימות בהבעה בכתב (20 נקודות)

19. כתבו סיכום של פסקות 4-5-6 מתוך הטקסט.

(10 נקודות)

אורך הסיכום- כרבע עד שליש מאורך הטקסט המקורי.

4. ד"ר סינג נעזר בפרופסור אדוארד ארנסט, הפרופסור הראשון בעולם לרפואה משלימה. פרופסור ארנסט הקדיש שנים ארוכות למחקרים של שיטות טיפול משלימות. תוצאת המפגש בין השניים הייתה ספר שבוחן ביסודיות, ממש ב"סכין מנתחים" את השיטות הפופולאריות ביותר של הטיפול המשלים: דיקור, הומיאופטיה ועוד.

5. הספר, שתורגם לשפות רבות נהפך במהרה לרב מכר, עורר בעולם סערה גדולה כי הוא מגיע למסקנה עגומה: אין הוכחות ליעילותן של רוב השיטות של הרפואה המשלימה, וכמה משיטות אלה אף עלולות לגרום נזק. צמד המדענים מדגישים שהם לא נגד רפואה משלימה אלא בעד רפואה שאפשר להוכיח אותה בדרך מדעית. טענתם המרכזית היא גם שלא כל מה שטבעי הוא טוב (רעידות אדמה או ארס נחשים, למשל), ולא כל מעשה ידי אדם הוא רע (תרופות כימיות, משקפיים וחיסונים נגד מחלות, למשל).

6. ארנסט וסינג אף מחדדים את התנגדותם לרפואה המשלימה: חברת תרופות שפיתחה תרופה נגד סרטן, לדוגמא, חייבת לקבל אישור לשימוש בה. לשם כך היא נדרשת תמיד להוכיח את יעילותה בשורה של מחקרים. הרפואה המשלימה אינה נדרשת לכך. ברפואה הקונבנציונאלית – הרגילה, יש לא מעט בעיות, אבל היא ביקורתית ביותר כלפי עצמה. והראיה לכך: קיימים מקרים רבים בהם תרופות שנחשבות בטוחות ויעילות יורדות מהמדף, לאחר שהתברר שיש בהן סיכונים. זה קורה מפני שהמחקר ברפואה הקונבנציונאלית נמשך כל הזמן, הן מבחינת יעילות התרופות והן מבחינת הנקזים שהן עלולות לגרום. מן הראוי לראות מידה דומה של ביקורת עצמית גם אצל המרפאים המשלימים. אבל הם כמעט אף פעם לא עושים זאת.

התחילו את הסיכום במילים : כותבת המאמר טוענת ש..."

הסיכום :

(10 נקודות)

20. כתבו אחד מן המכתבים הבאים :

(גוף המכתב יכלול כ- 15 – 10 שורות).

א. אל מנכ"ל משרד הבריאות. במכתבכם תציעו לו לבדוק באופן יסודי את תחום הרפואה המשלימה בישראל.

או

ב. אל שר החינוך. במכתבכם תסבירו לו מדוע חשוב/ לא חשוב לקיים ולטפח מוסדות של השלמת השכלה למבוגרים.

בהצלחה !!!

